

více korunních zemích i sborů kupeckých a jiných pořádků ve více městech, i oběti peněžité, ježto jednoty a sborové tito za příčinou vzdělání učňů svých a jiných poučení žádostivých osob vůbec vyučování tomuto přinesly a posud přinášejí; spatřuji však v rozmnožení škol tohoto způsobu podstatný a tudy nevyhnutelný prostředek ku vzdělání živnostníků. Toliko když živnostníci užitečnost škol těch v životě praktickém shledají ztvrzenou, vznikne a ujme se v nich touha po onom vzdělání, ježto se nevyhnutelně rozšířiti musí, majili jinak živnosti dospěti k žádoucimu výkvětu. Poněvadž školy tyto se školami reálnými velmi úzce jsou spojeny a na těchto nalezají se i síly vyučovací pro ony, tedy se bude moci při zřizování škol reálních prohlížeti dle potřeby i k rozmnožení škol večerních a nedělních.

Zůstavuji sobě, předložiti nejponiženěji Vašemu Veličenstvu k nejvyššímu schválení přiměřené návrhy strany škol těchto, jak mile okolnosti toho připustí, aby se vyučování ve školách reálních spořádalo, čímž i možnost nastane, rozmnožiti školy večerní a nedělní.

Na vyšších školách reálních podává se příležitost, připraviti se pravidelně pro ústavy technické. Budet však potřebí, zříditi krom toho na všech ústavech technických rok přípravní, jakýž v následku nejvyššího schválení Vašeho Veličenstva jest již uveden v Brně, pak ve Vídni a v Hradci, a to pro takové žáky věku dospělejšího, kteří, nabyvše již praktického přípravního vzdělání v některém povolání technickém, theoretické své vzdělání v tom neb onom předmětu zdokonaliti a za tou příčinou přímo do technického ústavu vstoupiti chtějí.

Rok tento postaví se, jak toho budou poměry jednotlivých ústavů a učilist i jiné okolnosti vyhledávati, pod řízení buď ředitele ústavu technického nebo školy reální, a učitelstvo obojího tohoto ústavu bude v něm vyučovati, což se pro každé místo zvláště ustanoví, hledíc k silám vyučovacím, jichž tu bude.

Do tohoto přípravního roku přijdou všichni ti kandidáti studii technických, kteří již rok 16. věku svého skončili a nejsou s to, aby potřebné ku přijetí do studii těchto přípravní vzdělání buď zkauškou přijímací, tomu, čeho se žádá, zadost činíci, anebo předepsanými vysvědčeními studijními prokázali.

Teprva na základě, jež jsem tuto nejposlušněji rozložil, bude možná, uvéstí s použitím rady mužů ve věcech technických zběhlých ono přiměřené spořádání ústavů technických ve skutek, o němžto se dlouho již jedná, i zůstavuji sobě prohlížeje ku zvláštním potřebám jednotlivých korunních zemí, předložiti o tom nejponiženěji Vašemu Veličenstvu zvláštní širší návrhy.